

Nader onderzoek huismus, kleine marterachtigen en vleermuizen
Grote zomerdijk 43 te Wognum

Colofon

Door	Otte Groenadvies BV Brilsweg 1a 7441 BV Nijverdal
Telefoonnummer:	06 18 95 19 55
E-mail:	tjitske@ottegroenadvies.nl
Internet	www.ottegroenadvies.nl
Project	21.90
Auteur:	T.M. Stam – Propedeuse Hoger Beroepsonderwijs en Natuurbeheer
Gecontroleerd:	Ing. P. Otte
Datum	27 september 2021
Status:	Eindrapport (Versie 4)

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Otte Groenadvies accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Otte Groenadvies uitgevoerde onderzoek neemt.

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	4
1.1. Aanleiding.....	4
1.2. Doel.....	4
1.3. Huidige situatie.....	4
2. Wetgeving.....	6
3. Methodiek	7
3.1. Werkwijze huismussenonderzoek	7
3.2. Werkwijze kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel)	7
3.3. Werkwijze vleermuizen	7
4. Resultaten	9
4.1. Resultaat huismussen	9
4.2. Kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel).....	11
4.3. Vleermuizen	14
4.4. Overige voorkomende soorten	16
5. Conclusie	17
5.1 overzicht beschermde soorten	17
5.2 Advies en aanbevelingen	18
6. Geldigheid	19
7. Bibliografie	20
Bijlage 1: Wettelijk kader Wet natuurbescherming - Soortbescherming	21

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

In de ruimtelijke plannen is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten Wet natuurbescherming (hierna Wnb). Met andere woorden, in het ruimtelijke ordeningstraject dient aangetoond te worden dat het plan uitvoerbaar is. In dit kader is een quickscan flora en fauna uitgevoerd voor de voorgenomen amovatie van de woning en kassencomplex (Ecoresult, 04-12-2020).

Uit de quickscan is naar voren gekomen dat het plangebied mogelijk fungeert als vaste rust- en/of verblijfplaats voor huismus, kleine marterachtigen en vleermuis. Indien dat het geval is, heeft de ruimtelijke ingreep mogelijk consequenties voor deze soorten en worden mogelijk verbodsbepalingen uit de Wnb overtreden. Om deze reden is geadviseerd om een nader onderzoek uit te voeren naar de functionaliteit van het plangebied voor deze soorten.

1.2. Doel

Dit onderzoek zal antwoord geven op de volgende vragen

Huisumus en kleine marterachtigen:

- Zijn er huismussen en kleine marterachtigen aanwezig?
- Welke functie(s) heeft de planlocatie voor deze soort(en)?
- Welke wettelijk belang is er waardoor de activiteiten moeten worden uitgevoerd?
- Welke eigenschappen van het object of gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
- Is een ontheffing Wnb nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren?

Vleermuizen:

- Welke soorten vleermuizen komen momenteel voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige vleermuizen?
- Leidt de ingreep tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb?

1.3. Huidige situatie

Het onderzoeksgebied ligt in het buitengebied van Wognum, in de gemeente Medemblik. Het gebied betreft een kavel met daarop een bedrijfswoning en een kassencomplex met een oppervlakte van circa 9000m². Ook is er op het perceel een watersilo, waterbassin en een warmtebuffertank aanwezig. Op het perceel is verharding aanwezig in de vorm van een oprit bestaande uit asfalt en betonklinkers aan de voorzijde van de woning. Het aanwezige groen bestaat uit algemeen voorkomende bomen en struiken.

Afbeelding 1. Planlocatie in de omgeving (rood) (Google Maps, z.d.)

Afbeelding 2. Planlocatie gedetailleerd (rood) (Google Maps, z.d.)

2. Wetgeving

De Wnb regelt de bescherming van het in het wild voorkomende planten en dieren en de bescherming van gebieden. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld. Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van beschermde soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren (artikelen 3.1, 3.5 en 3.10). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 1.11).

De verbodsbepalingen, die handelingen die het voortbestaan van planten en diersoorten in gevaar kunnen brengen verbieden, is een belangrijk onderdeel in de Wnb. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten, zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Deze verschillen per beschermingsgroep. De Wnb kent drie verschillende beschermingsregimes:

- Vogelrichtlijnsoorten;
- Habitatrichtlijnsoorten;
- Andere soorten.

De provincies hebben in haar verordeningen uit de lijst van 'andere soorten' diersoorten aangewezen waarvoor een vrijstelling geldt en dus geen ontheffing van verbodsbepalingen voor hoeft te worden aangevraagd. Deze lijst met vrijgestelde soorten is per provincie anders. De zorgplicht is wel van toepassing. Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen (mitigatie en/of compensatie) genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een

vrijstelling of is het mogelijk van het bevoegd gezag ontheffing van de verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Deze ontheffing wordt slechts verleend indien:

- Er geen bevredigend alternatief is;
- Er is geen sprake is van een wettelijk belang;
- Geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstig staat van instandhouding van de soort.

Zie bijlage 1 voor het wettelijk kader van de soortenbescherming in de Wnb.

De Wnb beschermt ook een aantal planten en vissen die onder de Flora- en faunawet niet beschermd waren. Hiermee is rekening gehouden in onderliggende natuurtoets, zie verder in paragraaf 4.1 aanwezigheid beschermde soorten (Overheid, 2015).

3. Methodiek

In deze rapportage zal in hoofdstuk 3 de werkwijze voor het huismussen-, kleine marterachtigen- en vleermuizenonderzoek besproken worden. In hoofdstuk 4 is een overzicht weergegeven van de uitgevoerde veldonderzoeken en de bijbehorende resultaten.

3.1. Werkwijze huismussenonderzoek

Als basis voor dit onderzoek is de methodiek gebruikt zoals deze wordt omschreven in het Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*) (BIJ12, 2017). Tijdens het onderzoek wordt er een à twee uur na zonsopkomst en/of twee uur voor zonsondergang geïnventariseerd, waarbij optimale activiteiten het beste in de ochtend worden waargenomen. Het onderzoek vindt plaats in de periode van 1 april – 15 mei.

Tijdens de inventarisatie moet gelet worden op de habitatkenmerken waarvan de huismus afhankelijk is. Er wordt in beeld gebracht waar zich de locaties van de nesten, rustplaatsen en functioneel leefgebied van de huismus bevinden. Daarnaast wordt er gekeken naar een nest indicatieve waarneming zoals nestbouw, bedelende jongen en een waarneming van de potentiële broedbiotoop wat zich bijvoorbeeld uit in zingende mannetjes of een paartje bij een potentiële nestplaats.

3.2. Werkwijze kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel)

Nader onderzoek op de kleine marterachtigen vindt plaats met cameravallen en marterboxen. Deze moeten in de periode maart t/m augustus zes weken onverstoorde op een geschikte locatie aanwezig zijn. Het uitgangspunt is dat per geschikt habitat met een oppervlakte $\leq$ een ha. vier marterboxen met lokstof, een cameraval met lokstof en vier sporenbuizen worden geplaatst. De geschikte bosschages en ruigte randen over de gehele planlocatie is < 1 ha. In de periode

van zes weken worden de batterijen eenmalig vervangen. Na afloop van de onderzoeksperiode worden de opnames geanalyseerd en de resultaten verwerkt in de rapportage.

3.3. Werkwijze vleermuizen

Tijdens het onderzoek is gewerkt volgens de richtlijnen voor het inventariseren van vleermuizen, die zijn opgesteld door het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus, het vleermuizenprotocol 2021 (Netwerk Groene Bureaus, 2020).

De vleermuisdecector is bij het vleermuizenonderzoek een onmisbaar apparaat. Met dit apparaat worden de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar gemaakt. Door verschillen in klank, ritme en andere kenmerken is het mogelijk de verschillende soorten te onderscheiden en de aard van het gedrag te bepalen. Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector (Pettersson D 240x, Echo Meter Touch) en de Echometer Touch Pro 2 van Wildlife acoustics. Volcontinue hoogwaardige digitale geluidopnamen worden gemaakt met een Elekon Batlogger M, die alle waarnemingen van vleermuizen, onderzoeksdatum's, gps-coördinaten en weersomstandigheden ten tijde van het onderzoek registreert.

Gedurende de veldbezoeken is bij daglicht op de locatie gezocht naar sporen die duiden op aanwezigheid van vleermuizen zoals vleermuiskeutels, afgebeten insectenvleugels en vetsporen.

Het weer is van invloed op de activiteiten van vleermuizen en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind, langdurige regenval, dichte mist en lage temperaturen zijn belemmerende factoren. Tijdens dergelijk weersomstandigheden wordt niet gewerkt.

Gedurende de veldbezoeken is het onderzoeksgebied en directe omgeving geïnventariseerd om een goed beeld te krijgen van het gedrag en mogelijke verblijfplaatsen.

4. Resultaten

In onderstaand is een overzicht weergegeven van de uitgevoerde onderzoeken, onderzoeksdata en omstandigheden tijdens het onderzoek naar huismussen, kleine marterachtigen en vleermuizen. De veldbezoeken zijn uitgevoerd door Ing. P. Otte, directeur/eigenaar Otte Groenadvies en T.M. Stam, Propedeuse Hoger Beroepsonderwijs Bos en Natuurbeheer.

4.1. Resultaat huismussen

Habitat huismus

De habitat van de huismus moet voldoen aan een combinatie van een aantal elementen, die binnen een straal van enkele meters (dekking bij voedselbronnen) tot enkele honderden meters (nestplek en voedselbronnen) van elkaar moeten liggen. De habitat moet bestaan uit een combinatie van plekken voor nestgelegenheid, voedsel (voor volwassen jongen), dekking zoals groenblijvende struiken en klimplanten, plekken voor stofbaden en drinkwater. De omgeving van het plangebied biedt een geschikt habitat voor deze soort (BIJ12, 2017).

Aanwezig habitat planlocatie

- Aanwezig groen in de vorm van een verwilderde private tuin met aangrenzende groenstrook;
- Beschuttingsmogelijkheden in de groenblijvende struiklaag en rommelhoekjes rondom de kassen;
- Zandplekken aanwezig in de private tuin;
- Wateraanbod middels waterafvoersloten rondom het perceel.

Afbeelding 3. Locatie plangebied (rood) (Pdok, z.d.)

Huismussenonderzoek		
Datum	12 april 2021	26 april 2021
Tijdstip onderzoeken	08.00 uur/	07.15 uur/
	09.05 uur	08.15 uur
Zonopkomst/	06.43 uur/	06.13 uur/
Zonsondergang	20.29 uur	20.53 uur
Temperatuur	2°C	2°C
Windkracht	Matig 4 Bf	Zwak 2 Bf
Weertype	Helder, zon	Helder

Tabel 1. Schematische overzicht onderzoeksmomenten (Zonsopgang, z.d.) (KNMI, z.d.)

12 april 2021

De weersomstandigheden waren helder, droog en 1°C. Tijdens het onderzoek zijn er geen huismussen op de planlocatie aangetroffen. In de omgeving zijn ook geen huismussen waargenomen.

26 april 2021

Tijdens het tweede inventarisatiemoment waren de weersomstandigheden helder, droog en 2°C. Tijdens het onderzoek zijn er geen huismussen nabij de planlocatie en directe omgeving waargenomen.

Effectenbeoordeling

Verblijfplaatsen

Op basis van de uitgevoerde veldonderzoeken valt met zekerheid vast te stellen dat op de planlocatie geen verblijfplaatsen aanwezig zijn van de huismus.

4.2. Kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel)

Habitat

De bunzing en hermelijn komen voor in allerlei verschillende landschapstypen, de voorkeur gaat uit naar een kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden. Dit kunnen oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn, maar ook meer waterrijke gebieden zoals rietvelden of moerasgebieden. Daarnaast komen deze soorten voor in vrij open terreinen, zoals weidegebieden met sloten. Vooral in de winter komt de bunzing ook wel in de buurt van boerderijen voor daar kunnen ze tussen stobalen en op hoozolders warm blijven, en muizen en ratten bemachtigen (Zoogdiervereniging, z.d.) (Zoogdiervereniging, z.d.). Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap maar verder in veel verschillende biotopen (zoals bossen, duinen, wei- en akkerland). Meestal in droger gebied dan de hermelijn. Echter overal waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel. Ze zoeken graag dekking op, bijvoorbeeld bij bosschages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude holen van muizen, ratten en konijnen die bekleed wordt met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden en de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt (Zoogdiervereniging, z.d.).

Aanwezig habitat planlocatie

- Aanwezig groen in de vorm van een verwilderde private tuin met aangrenzende groenstrook;
- Beschuttingsmogelijkheden in de groenblijvende struiklaag en rommelhoekjes rondom de kassen;
- Zandplekken aanwezig in de private tuin;
- Wateraanbod middels waterafvoersloten rondom het perceel.

Afbeelding 4. Locatie materboxen (groen), locatie sporenbuizen (oranje), locatie cameraval (geel) (Pdok, z.d.)

Marterbox met lokstof en Browning Trail Cameras – locatie 2

Sporenbuis met stempelkussen, lokstof(visolie) voor en achter de ingang

Cameraval met lokstof

Aanwezigheid

Met de start van het onderzoek zijn vier marterboxen met lokstof, een wildcameraval en vier sporenbuizen en een cameraval met lokstof geplaatst. De ruigte op de planlocatie is < een ha.

In de ochtend van 19 mei 2021 zijn vier marterboxen met lokvoer (sardientjes of ansjovis) en vier sporenbuizen op de planlocatie geplaatst.

Op 8 juni 2021 zijn tussentijds de blikjes met lokvoer, de microchip en de batterijen verwisseld en vernieuwd. De aanwezige sporen in de sporenbuizen zijn bekeken en opnieuw geplaatst. De opnames in de marterboxen, gemaakt met de Bushnell natureView Cam HD zijn geanalyseerd. De marterboxen zijn zes weken aaneengesloten op de locatie aanwezig geweest.

Door het uitblijven van waarnemingen en overbelichting van enkele foto's zijn op 29 juni 2021 de camera's vervangen door de Browning 900x1600 HD night view camera's. Tevens is er een extra wildvalcamera met lokstof geplaatst.

Op 19 juli zijn de batterijen en de microchips vernieuwd en zijn de opnames geanalyseerd. Op 23 augustus 2021 zijn de kasten en de wildvalcamera verwijderd en hiervan de opnames geanalyseerd.

Onderzoek kleine marterachtigen

	Plaatsen materiaal	Verversen materiaal	Verversen materiaal	Verversen materiaal	Verwijderen materiaal
Datum	19 mei 2021	8 juni 2021	29 juni 2021	19 juli 2021	23 augustus 2021
Tijdstip onderzoeken	9.45 uur	21.00 uur	5.30 uur	10.00 uur	23.00 uur
Zonopkomst/ Zonsondergang	5.40 uur 21.34 uur	5.15 uur 21.54 uur	5.22 uur 22.03 uur	05.39 uur 21.45 uur	06.33 uur 20.43 uur
Temperatuur	12°C	18°C	17°C	18°C	16°C
Windkracht	2 Bf	2 Bf	3 Bf	3 Bf	2 Bf
Weertype	Bewolkt	Helder	Bewolkt	Licht bewolkt	Licht bewolkt

Tabel 2. Schematische overzicht onderzoeksmomenten (Zonsopgang, z.d.) (KNMI, z.d.)

Resultaten

Op 8 en 29 juni 2021 zijn de microchips verwijderd en uitgelezen. Bij een box (Locatie 1) heeft verstoring plaatsgevonden door de aanwezigheid van schapen. Bij de overige drie boxen en sporenbuis zijn geen waarnemingen op aangetroffen. Doordat op 8 juni de resultaten zeer summier waren is op 29 juni 2021 nogmaals het lokstof verversed en zijn enkele camera's vervangen, tevens is er een extra wildvalcamera met lokstof geplaatst. Bij het analyseren van de sporenbuizen en

opnames van de camera's zijn wederom geen waarnemingen gedaan. Ook de sporenbuizen zijn onbelopen.

Op 19 juli 2021 zijn de batterijen, microchips en het lokvoer vervangen. Bij het analyseren zijn er geen kleine marterachtigen aangetroffen. De camera's hebben opnames gemaakt van duif, schaap, koolmees, egel, huismuis, ekster en een kat. De sporenbuizen zijn wederom onbelopen, deze buizen hebben geruime tijd op de locatie gelegen en daarom op 19 juli 2021 verwijderd.

Op 23 augustus zijn de marterboxen en de wildvalcamera verwijderd en geanalyseerd. Er zijn geen waarnemingen van kleine marterachtigen opgenomen, enkel een rat en enkele soorten vogels.

Effectenbeoordeling

Op basis van de uitgevoerde onderzoeksinspanning d.m.v. de resultaten van marterboxen, de sporenbuizen en de wildvalcamera is met zekerheid vast te stellen dat de kleine marterachtigen de planlocatie niet gebruiken als foerageergebied. Negatieve effecten op deze soort zijn uitgesloten.

Bruine rat in marterbox

4.3. Vleermuizen

Vleermuizen

De gewone dwergvleermuis is een sociale vleermuis en een echte cultuurvolger en daarom ook veel in de bebouwde omgeving te vinden. De verblijfplaatsen bevinden zich in of om gebouwen. In de levenscyclus van deze soort kennen zich meerdere periodes, zoals de winterslaap, paar- en balts periode en de kraamtijd. Voor elke periode worden verschillende eisen aan een verblijfplaats gesteld. In de verschillende perioden en in de loop van de seizoenen gebruiken ze een netwerk aan verschillende verblijfplaatsen, vliegroutes en jachtgebieden (BIJ12, 2017).

De laatvlieger is een vrij grote vleermuis met een verscheidenheid aan habitats. Favoriete foerageergebieden zijn graslanden, parken, open bosranden, tuinen en beboste gebieden. De laatvlieger is gebouwbewonend en maakt gebruik van open voegen tussen bakstenen tot een spouwmuur en dakpannen. De gebouwen die hiervoor worden gekozen staan vaak aan de rand van de bebouwde kom of in het buitengebied. Ook heeft de laatvlieger voorkeur voor oudere gebouwen (Vleermuizenwerkgroep, z.d.).

Ruige dwergvleermuizen jagen in vooral halfopen bosrijk landschap. Vaak jagen ruige dwergvleermuizen langs bosranden, door lanen, boven open plekken in bos en langs houtwallen. Waterpartijen en beschutte oevers in voedselrijke gebieden vormen een belangrijk aspect van het biotoop. Verblijfplaatsen bevinden zich zowel in bomen als gebouwen (Zoogdierenvereniging, z.d.)

Aanwezigheid

Tijdens de onderzoeksmomenten zijn er drie soorten vleermuizen waargenomen.

Soort	Bijzonderheden: Verblijfplaatsen, vliegroutes, ect.
Gewone dwergvleermuis	Foeragerend/baltsend
Ruige dwergvleermuis	Foeragerend
Laatvlieger	Foeragerend/ overvliegend

Tabel 3. Waargenomen soorten

Datum	8 juni 2021	29 juni 2021
Tijdstip onderzoeken	21.50 uur - 00.00 uur	03.15 uur- 05.25 uur
Zonsopkomst/ Zonsondergang	05.15 uur 21.54 uur	5.22 uur 22.03 uur
Eerste/Laatste waarneming	Eerste: 22.58 Gewone dwerg vleermuis	4.45 uur Ruige dwergvleermuis
Temperatuur	18°C	17°C
Windkracht	2 Bf	3Bf
Weertype	Helder	Bewolkt

Tabel 4. Schematische overzicht onderzoeksmomenten (Zonsopgang, z.d.) (KNMI, z.d.)

Vleermuizenonderzoek najaar		
Datum	23 augustus 2021	20 september 2021
Tijdstip onderzoeken	23.00 uur- 01.00 uur	20.30 uur- 22.45 uur
Zonsopkomst/ Zonsondergang	06.33 uur 20.43 uur	07.23 uur 19.43 uur
Eerste/Laatste waarneming	n.v.t.	n.v.t.
Temperatuur	16°C	14°C
Windkracht	2 Bf	3 Bf
Weertype	Licht bewolkt	Helder

Tabel 5. Schematische overzicht onderzoeksmomenten (Zonsopgang, z.d.) (KNMI, z.d.)

Foerageergebied

De gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger zijn meerdere malen foeragerend waargenomen. De gewone dwergvleermuis was met grote regelmaat aanwezig. De ruige dwergvleermuis en laatvlieger zijn slechts enkele malen gehoord en gezien.

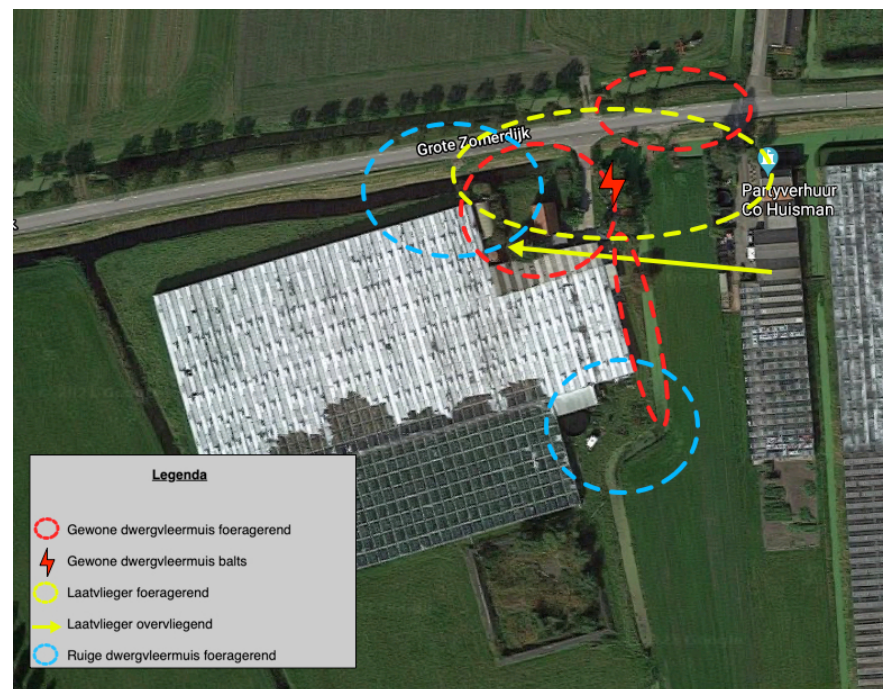
Vlieg- en migratieroutes

Het vliegpatroon was enigszins diffuus. Echte overduidelijke vliegroutes waarbij met een zekere regelmaat vleermuizen passeren zijn niet aangetroffen.

Verblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken zijn geen waarnemingen gedaan waaruit de aanwezigheid van verblijfplaatsen blijkt. In het najaar is enkel tijdens het laatste avondonderzoek op 20 september 2021 is enkele malen een baltsende gewone dwergvleermuis gehoord. Het baltsen vond plaats boven de oprit. Er zijn geen zwermactiviteiten waargenomen, ook is er geen invliegend individu gezien waaruit een paarverblijfplaats blijkt.

Zowel in het plangebied als de direct omgeving hiervan zijn geen zomerverblijfplaatsen, (kraam)kolonie en paarverblijfplaatsen vastgesteld.

Afbeelding 5. Waarnemingen vleermuizen (Pdok, z.d.)

4.4. Overige voorkomende soorten

Tijdens het vleermuizenonderzoek op 29 juni 2021 is een egel foeragerend aangetroffen. De egel maakt gebruik van de beplanting rondom de bebouwing en de vegetatie langs de oever van de watergang en rommelhoekjes om te verblijven.

De voorgenomen werkzaamheden kunnen tot negatieve effecten op deze soorten leiden, bijvoorbeeld door de aantasting van leefgebied, zomer- en winterrust verblijfplaats. De egel is een nationaal beschermde soort. In de provincie Noord-Holland is deze soort vrijgesteld. Wel moet rekening gehouden worden met de algemene zorgplicht.

Waarneming van egel in de voortuin

5. Conclusie

5.1 Overzicht beschermde soorten

Soortengroepen	Aanwezigheid	Effecten	Aanbevelingen	Mits
Huismussen	niet	geen	geen	
Kleine marterachtigen	niet	geen	geen	
Vleermuizen- verblijfplaatsen	niet	geen	geen	
Vleermuizen – vliegroute	niet	geen	geen	
Vleermuizen – foerageergebied	niet	geen	geen	
Overige soorten- Egel	aanwezig	mogelijk	zorgplicht	

5.2 Advies en aanbevelingen

Huismussen en kleine marterachtigen:

Uit onderzoek blijkt dat de voorgenomen ontwikkelingen geen belang vertegenwoordigt voor huismussen en kleine marterachtigen. Hiervoor hoeft geen compensatieplan opgesteld te worden;

- Op de planlocatie worden geen negatieve effecten verwacht op het foerageergebied;
- De voorgenomen ontwikkeling heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van huismussen en kleine marterachtigen;
- Voor de geplande werkzaamheden hoeft geen ontheffing worden aangevraagd.

Vleermuizen:

- Verblijfplaatsen: Op basis van de verrichte onderzoeksinspanning kan het voorkomen van kraam/kolonie-, zomer-, paar- en kleine winterverblijfplaatsen in het plangebied worden uitgesloten;
- Vlieg- en migratieroute: Gezien de aantallen en frequentie waarop de vleermuizen gebruik maken van het plangebied als zijnde vliegroute, valt het gebruik van een essentiële vliegroute op basis van het huidige onderzoek uit te sluiten;
- Foerageergebied: boven- en nabij de planlocatie zijn foeragerende vleermuizen waargenomen. In de omgeving zijn vergelijkbare locaties aanwezig. De planlocatie is niet van essentieel belang voor deze soort.

Overige soorten:

Voor de egel is de algemene zorgplicht van toepassing. De zorgplicht houdt in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor in het wild levende dieren en planten. Dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel, indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt. Ook bij de daadwerkelijke verrichting van de handeling steeds alertheid is geboden om nadelige effecten te zoveel mogelijk te voorkomen.

Maatregelen voortvloeiend uit de zorgplicht

- Egels zijn nachtactief, werk gedurende dag uren;
- Verwijder de vegetatie (struiken en takkenbossen) op de voorgenomen planlocatie buiten de winterrustperiode, deze loopt van november t/m eind april/ begin mei (weersafhankelijk);
- Voorkom verstoring van nestplaatsen, verwijder struiken en takkenbossen buiten nestperiode juni t/m augustus;
- Voer de rooi werkzaamheden dusdanig uit dat de aanwezige individuen altijd een uitweg hebben;
- Werk in een werkrichting;

6. Geldigheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijke geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten:

“Onderzoeksgegevens mogen maximaal drie jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Dit rapport gaat in op effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk een. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

7. Bibliografie

- BIJ12. (2017, Juli). *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis*. Opgeroepen op 29 juni 2021, van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>
- BIJ12. (2017, Juli). *Kennisdocument Huismus*. Opgeroepen op Mei 4, 2021, van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huisumus-1.0.pdf>
- Ecoresult. (04-12-2020). *Quicksan In het kader van de Wet natuurbescherming en Omgevingsverordening NH 2020*. Dordrecht.
- Google Maps. (z.d.). *Online kaarten*. Opgeroepen op 29 juni 2021, van <https://www.google.nl/maps>
- KNMI. (z.d.). *Koninklijk Nederlands Metreologisch Instituut*. Opgeroepen op Mei, juni 2021, van <https://www.knmi.nl/nederland-nu/weer/verwachtingen>
- Netwerk Groene Bureaus. (2020, Oktober 28). *Vleermuizenprotocol 2021*. Opgeroepen op 4 Mei 2021, van <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>
- Overheid. (2015, December 16). *Wet Natuurbescherming*. Opgeroepen op 4 Mei 15, 2021, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2020-01-01>
- Overheid. (2015, December 16). *Wet Natuurbescherming*. Opgeroepen op 29 juni 2021, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2020-01-01>
- Pdok. (z.d.). *Online kaarten*. Opgeroepen op Mei 4, 2021, van <https://www.pdok.nl/viewer/>
- Vleermuizenwerkgroep. (z.d.). *Laatvlieger*. Opgeroepen op 29 juni 2021, van <https://www.vleermuizeninbrabant.nl/vleermuizen/laatvlieger-2>
- Zonsopgang. (z.d.). *Zonsopgang/Zonsondergang*. Opgeroepen op Mei, juni 2021, van <https://www.zonsopgangzonsondergang.nl/hoe-laet-donker/>
- Zoogdierenvereniging. (z.d.). Opgeroepen op 29 juni 2021, van <https://www.zoogdierenvereniging.nl/zoogdiersoorten/ruige-dwergvleermuis>
- Zoogdierenvereniging. (z.d.). *Bunzing*. Opgeroepen op Mei 19, 2021, van <https://www.zoogdierenvereniging.nl/zoogdiersoorten/bunzing>
- Zoogdierenvereniging. (z.d.). *Hermelijn*. Opgeroepen op Mei 19, 2021, van <https://www.zoogdierenvereniging.nl/zoogdiersoorten/hermelijn>
- Zoogdierenvereniging. (z.d.). *Wezel*. Opgeroepen op Mei 19, 2021, van <https://www.zoogdierenvereniging.nl/zoogdiersoorten/wezel>

Bijlage 1: Wettelijk kader Wet natuurbescherming - Soortbescherming

De Wnb is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet is in de plaats gekomen van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet is ingedeeld in hoofdstukken en kent een algemeen deel (hoofdstuk 1), delen over Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2), soorten (hoofdstuk 3), houtopstanden, hout en houtproducten (hoofdstuk 4), verder delen die gaan over vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen (hoofdstuk 5), financiële bepalingen (hoofdstuk 6), handhaving (hoofdstuk 7), overige bepalingen (hoofdstuk 8) en tot slot een beschrijving van het overgangsrecht (hoofdstuk 9) en een beschrijving van de wijziging van overige wetten (hoofdstuk 10). In navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van het onderdeel soortbescherming gegeven, wat relevant is voor onderliggende toetsing (Overheid, 2015).

Categorieën

De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Vogelrichtlijnsoorten
- Habitatrichtlijnsoorten
- Andere soorten

Vogelrichtlijnsoorten

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd (art. 3.1 lid 1).

Habitatrichtlijnsoorten

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- Bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- Bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- Bijlage I bij het Verdrag van Bonn; (art. 3.5 lid 1) en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:
- Bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- Bijlage I bij het Verdrag van Bern; (art. 3.5, lid 5)

De bijlagen zijn zeer uitgebreid en er staan ook veel soorten in genoemd die van nature niet in Nederland voorkomen.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als er geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet (art. 3.10, lid 1 onder a en c).

Verbodsbepalingen: Ten aanzien van vogels verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen (art. 3.1 lid 1), het opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren (art. 3.1 lid 2), het rapen of onder zich hebben van eieren (art. 3.1 lid 3) en het opzettelijk storen van vogels (art. 3.1 lid 4). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (art. 3.1 lid 5).

Ten aanzien van de overige Europees beschermde diersoorten verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen (art 3.5 lid 1), het opzettelijk verstoren (art 3.5 lid 2), het opzettelijk vernielen of rapen van eieren (art 3.5 lid 3) en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (art 3.5 lid 4). Ten

aanzien van de Europees beschermde plantensoorten verbiedt de wet het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen (art 3.5 lid 5).

Ten aanzien van de nationaal beschermde diersoorten geldt slechts een verbod op het opzettelijk doden of vangen (art 3.10 lid 1 onder a) en het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (art 3.10 lid 1 onder b). Ten aanzien van de nationaal beschermde plantensoorten geldt een verbod op het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen (art 3.10 lid 1 onder c).

Gedragscodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragscode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van EZ vastgestelde gedragscode (art. 3.31 lid 1). Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- c. een bestendig gebruik;
- d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van EZ kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen (art 3.3 lid 2- 4; 3.8 lid 2-5, 3.10 lid 2). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend op de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan

bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hieronder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van EZ en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van EZ het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie.

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden (art 3.3 lid 1,3; 3.8 lid 1,3, 3.10 lid 2). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af van of men kan voldoen aan de voorwaarden. Deze voorwaarden verschillen per categorie.

De eerste eis die wordt gesteld, is dat er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Dat betekent - ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht - wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied.

Verder kan een ontheffing alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Daarnaast gelden er per categorie verschillende aanvullende voorwaarden.

Voor Vogelrichtlijnsoorten kan alleen een ontheffing worden verleend: (art 3.3 lid 4):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;

2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora en/of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor Habitatrichtlijnsoorten kan alleen een ontheffing worden verleend: (art 3.8 lid 5):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitat;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor de andere soorten gelden de voorwaarden die gelden voor de overige Europees beschermde soorten, aangevuld met: (art 3.10 lid 2):

6. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
7. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
8. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
9. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
10. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
11. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
12. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
13. in het algemeen belang.

Aanhaken bij de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)

Er kan voor worden gekozen geen ontheffing Wnb aan te vragen, maar de toestemming aan te laten haken bij de Omgevingsvergunning. In dat geval dient het betreffende onderzoek bijgevoegd te worden bij de aanvraag Omgevingsvergunning. Het bevoegd gezag voor de Omgevingsvergunning vraagt vervolgens een verklaring van geen bedenking (vvgb) aan bij het bevoegd gezag Wnb. De voorwaarden waaronder de vvgb wordt afgegeven maken vervolgens onderdeel uit van de Omgevingsvergunning.

Wanneer ervoor wordt gekozen de toestemming Wnb niet aan te laten haken, moet de ontheffing Wnb zijn aangevraagd voordat de Omgevingsvergunning wordt aangevraagd (Overheid, 2015).